

Opis źródła:

List króla Stanisława Augusta Poniatowskiego do biskupa warmińskiego Ignacego Krasickiego z 1781 r. przynosi informacje dotyczące wielu inicjatyw kulturalnych, literackich oraz artystycznych dworu królewskiego oraz działalności obu korespondentów w tym okresie. Biskup warmiński i poeta oświeceniowy Ignacy Krasicki (1735–1801) cieszył się przyjaźnią i dużym uznaniem króla, współpracował stale z kręgiem skupionych wokół dworu artystów oraz środowiskiem intelektualnym doby stanisławowskiej.

Miejsce wydania:

Korespondencja Ignacego Krasickiego, z papierów Ludwika Bernackiego wydali i opracowali Z. Goliński, M. Klimowicz, R. Wołoszyński, pod red. T. Mikulskiego, t. II: 1781–1801, Wrocław 1958, s. 70.

Miejsce przechowywania źródła:

Oryginał listu znajduje się w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie.

Tekst źródła:

Stanisław August Poniatowski do Ignacego Krasickiego:

„Warszawa 18 IX 1781

Mości Książę Biskupie Warmiński,

Brata WKsMci poznałem tutaj z tym ukontentowaniem, które Mi czyni miłym cokolwiek się tycze osoby Waćpana. Czy i lato gorące, czy lenistwo, które się między nas wkradło, czyli też niepomysłna jakaś gwiazda tak wysuszyły nasze czwartkowe zgromadzenia, że jużem prawie o ich trwałości powątpiewać zaczął. Nowy podarunek zawsze szczęśliwie płodnej muzy WksMci będzie pojutrze dla nas pożywiającym pokarmem, a może też i przykładowym zachęceniem, tylko Cię proszę, mój Książę, przysyłaj nam co rychlej antidotum przeciwko tej samej pochwale głupstwa, którą Mi Twój Brat oddał, bo dalibóg się boję, ażeby wzięta rzecz ad literam nie rozmnożyła już aż nadto liczne między nami nie rozumu plemię.

Naruszewicz się uradował, równo ze Mną, czytając podpis oryginalny króla Aleksandra i towarzyszące temu rękopisma, których same adresa świadczyć będą potomności, skąd przyszły do Mojej biblioteki, gdy ona podług zamysłu mego stanie się własnością Rzeczypospolitej.

Przyłożę do nich list WKsMci za dowód tej miłości synowskiej, którą Waćpan zachowujesz, dla tej Matki Ojczyzny, od której Cię jedynie wyroków przemoc oddaliła.

Brat WKsMci zabierając z malarni mojej te rysunki, które się tu dla WKsMci robią, będzie mu świadkiem, że miejscowe oddalenie WKsMci nie umniejsza we mnie skłonności i ochoty do wyświadczenia najprzyjaźniejszych dla WKsMci dowodów, co wyraziwszy, wszelkich...”

Słowniczek pojęć:

Adam Naruszewicz (1733–1796), nadworny historyk, poeta, dramatopisarz, tłumacz.

Malarnia – Malarnia Królewska w Warszawie, szkoła malarska na Zamku Królewskim w Warszawie założona w 1766 r. przez Marcello Bacciarellego na polecenia Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Brat WKsMci – brat Ignacego Krasickiego, Karol Krasicki.

Pytania do źródła:

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy):

1. Do czego odnosi się sformułowanie „czwartkowe zgromadzenia”? Rozwiń odpowiedź i wymień kilku ich uczestników.

2. Wymień znane Ci utwory Ignacego Krasickiego.

3. Jakich malarzy działających w Polsce można powiązać z okresem panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego?

Do kogo odnosi się wzmianka o królu Aleksandrze?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Do jakich inicjatyw kulturalnych króla pojawiają się odwołania w tym liście? Nakreśl inne znane Ci przykłady mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie sztuki, nauki i literatury.

Literatura pomocnicza:

Goliński Z., *Krasicki Ignacy Błażej Franciszek*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 15, 1970, s. 144–150.

Goliński Z., *Krasicki*, Warszawa 2002.

Goliński Z., *Kalendarz życia i twórczości Ignacego Krasickiego*, t. 1–2, Poznań 2011.

Splendor i wiedza. Biblioteka królewska Stanisława Augusta. Katalog, red. A. Dziecioł, T. Jakubowski, tom I–II, Warszawa 2022.

Mańkowski T., *Krasicki jako kolekcjoner dzieł sztuki*, „Pamiętnik Literacki: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej”, 33/1/4, 1036, s. 408–419.

https://bazhum.muzhp.pl/media//files/Pamietnik_Literacki_czasopismo_kwartalne_poswiecone_historii_i_krytyce_literatury_polskiej/Pamietnik_Literacki_czasopismo_kwartalne_poswiecone_historii_i_krytyce_literatury_polskiej-r1936-t33-n1_4/Pamietnik_Literacki_czasopismo_kwartalne_poswiecone_historii_i_krytyce_literatury_polskiej-r1936-t33-n1_4-s408-419/Pamietnik_Literacki_czasopismo_kwartalne_poswiecone_historii_i_krytyce_literatury_polskiej-r1936-t33-n1_4-s408-419.pdf

Najważniejsze cezury:

Korespondencja Ignacego Krasickiego z królem Stanisławem Augustem Poniatowskim pochodzi z okresu po pierwszym rozbiórce Polski (1772). W Ameryce Północnej trwała wówczas wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych, konflikt między Królestwem Wielkiej Brytanii a jej trzynastoma koloniami z lat 1775–1783, a Ameryce Południowej trwało powstanie w Peru przeciw panowaniu hiszpańskiemu.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Anna Markiewicz